

УДК
746:684.7

ІВАН ФРОЛОВ, АННА КОСТОЧКА, АЛІНА
СОБИЛЬСЬКА
Київський національний університет технологій та дизайну,
Україна

ПРОЄКТУВАННЯ АВТОРСЬКОГО РИСУНКУ НА ОСНОВІ ЕЛЕМЕНТІВ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ

Мета. Трансформація букв з абетки дослідника Володимира Підгірняка в зашифровані символи в схемі вишивки для подальшої розробки авторського рисунку на тканині.

Ключові слова: українська символіка, вишивка, «Бродівське письмо», схеми вишивки, рисунок по тканині.

Постановка завдання. Одним з засобів визначення національної ідентичності людини можуть бути елементи патріотичної символіки. Вишивка є одним з найяскравіших елементів оздоблення українського костюму з давніх давен та є основним елементом національної ідентичності, що відіграє важливу роль у збереженні та передачі культурної спадщини та цінностей.

На хвилі прагнення українців до свідомої національної самоідентифікації елементи вишивки стають дуже розповсюджені, як елемент оздоблення. Тож вивчення схем та символів складових вишивки, що мають своє значення допоможе у розробці авторського рисунку по тканині.

Методи досліджень. Вишивка широко застосовується в оздобленні одягу та окрім декоративного значення, також має сакральне значення. Оберіг – саме так називали в давнину наші предки елементи вишивки, а сам процес вишивання – ритуалом, за нього брались у певні дні, із чистими та світлими думками, закладаючи позитивну енергію у свою працю.

В давнину жінки володіли мовою орнаментального письма, так через певні символи та кольори, візерунки закодовували вишиті речі на добро, захист чи добру долю. Візерунок вишивки це особливі письмена, де кожна деталь це окрема літера чи символ, який має своє значення. Саме через це в схемах вишивки ви ніколи не знайдете нічого зайвого, надмірного, тільки чіткість ліній та лаконічність елементів [1, 2].

Результати досліджень. Відомий дослідник української писанки та вишивки - Володимир Підгірняк, аналізуючи витвори майстрів прикарпатського краю, виявив певні закономірності в орнаментах, які наштовхнули його на наявність в них закодованої інформації. Систематизувавши та структурувавши отримані знання та результати власних досліджень вчений виклав в книзі «Текстова вишивка. Бродівське письмо» [3] розповівши про спеціальну абетку, у якій кожен символ у вишиванці відповідає певній літері кирилиці, цифрі, навіть місяцю року (рис. 1).

Діагональне написання	буква	Горизонтальне написання	Діагональне написання	буква	Горизонтальне написання	Діагональне написання	буква	Горизонтальне написання
	А			П			І	
	Б			Р			Й	
	В			С			К	
	Г			Т			Л	
	Г			У			М	
	Д			Ф			Н	
	Е			Х			О	

Рис.1. Приклад абетки Володимира Підгірняка [3]

Абетка складається з букв горизонтального та діагонального розташування. Генерація візерунку, а саме закодованих слів починається від центру фінального символу, кожне окреме слово пишеться у вигляді квітки, кількість осей квітки традиційно чотири, але може бути й іншою – три, шість, вісім.

Правила розташування букв:

- літери певного рівня розташовуються на самій радіальній осі, праворуч від неї і в проміжку між осями по законах симетрії. Орієнтація символів букв довільна (тобто їх можна розмістити “догори ногами”, покласти на бік, “віддзеркалити”, тощо). Якщо гармонійне написання літер (особливо несиметричних) потребує їх розташування не на радіальній осі, а зліва і справа від неї, то літери вздовж осі зображуємо дзеркально;

- квітка, утворена написанням власного імені, обмежується спеціальним символом;

- якщо слово загальновідоме, то можна обмежитися першою літерою, або першою і останньою, або лише приголосними, але об'єднаними знаком "пасок";

- слово в символах читається зліва на право [3].

Використовуючи розроблене В. Підгірняком «Бродівське письмо» запропоновано схему вишивки з розміщенням слова «Незламна» (рис. 3), яку в подальшому стилізовано в авторський рисунок на тканині (рис. 4). Незламна – саме це слово набуло особливого значення для кожного українця в період війни і асоціативно співвідноситься з незламною Батьківщиною яка попри все продовжує боротись.

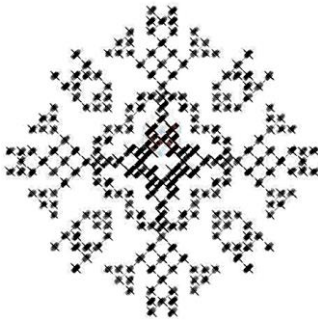

Рис.3. Схема вишивки з розміщенням слова «Незламна»

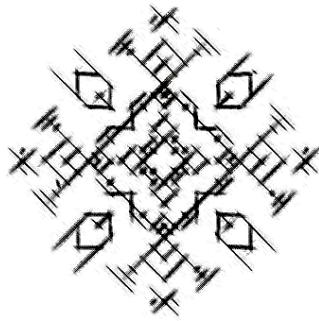

Рис. 4. Авторський рисунок

Висновок. За результатами досліджень Володимира Підгірняка запропоновано схему вишивки з літер-символів в якій зашифровано слово «незламна». Схему було стилізовано і розроблено авторський рисунок, який в подальшому буде використано в колекції жіночого одягу.

Література

1. Варивончик А. В. Символи народного мистецтва у творчості народних майстрів Буковини та Прикарпаття / А.В. Варивончик // Традиція і культура. Матеріали міжнар. Наук. конф. Київ, 16-17 грудня 2005 р. – К., 2005. – С.9 – 10.
2. Гурська А. Мова та грамастика українського орнаменту: Навчально-методичний посібник. – К.: Альтернативи, 2003. – 144 с
3. Підгірняк В.Текстова Вишивка. Бродівське письмо. Київ,2008. – 36 с.